

AML hlášení

Regulatorní požadavky a praktické aspekty

Ing. Milan Bláha

První viceprezident KAČR, Partner KPMG

Ing., Mgr. Lenka Ďurišová

Senior Manager KPMG, Risk Advisory

Zákonné požadavky- podezřelý obchod obecně

- Zákon č. 253/2008 o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“)
- Definuje podezřelý obchod jako **obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti** nebo podezření, že v obchodu užitě prostředky jsou určeny k financování terorismu - § 6 AML zákona
- O podezřelý obchod se jedná vždy, když:
 - klientem, osobou ve vlastnické nebo řídící struktuře klienta, skutečným majitelem klienta, osobou jednajícím za klienta nebo osobou, která se jinak podílí na obchodu a je povinné osobě známa, je osoba, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí (tj. sankční seznamy ČR, EU a OSN)
 - předmětem obchodu je nebo má být zboží nebo služby, vůči nimž Česká republika uplatňuje sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí

Postup při oznámení podezřelého obchodu

Povinné kroky

- Identifikovat podezřelý obchod (obezřetný přístup)
- Oznámit podezřelý obchod na KA ČR bez zbytečného odkladu
- Vyžadují-li to okolnosti případu, zejména hrozí-li nebezpečí z prodlení, oznámí auditor podezřelý obchod neprodleně
- Oznámení podává kontaktní osoba podle § 22 AML zákona
- Doložení oznámení relevantními dokumenty (pokud jsou k dispozici)
- Pokud se oznámení týká rovněž **majetku**, auditor na to v oznámení specificky upozorní
- Pokud nebyla provedena kontrola klienta (nebo její část) podle § 9b písm. a) AML zákona (provedení kontroly by mohlo vést ke zmaření nebo ohrožení šetření PO), uvedou se také okolnosti
- Pokud zjistí více auditorů, podá oznámení jeden auditor (uvede všechny dotčené auditory)

Další povinnosti – nesrovnalost v ESM

Co je nesrovnalost

- Nesrovnalostí je stav, kdy platné údaje nebo údaje, které byly z evidence skutečných majitelů (dále jen „ESM“) vymazány bez náhrady nebo s nahrazením novými údaji, neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu, nebo stav, kdy v evidenci skutečných majitelů nejsou zapsány žádné údaje
- Prakticky: zjištěný skutečný stav neodpovídá zápisu v ESM u jakéhokoliv údaje, který se povinně zapisuje do ESM – viz. § 13 zákona č. 37/2021 Sb. o evidenci skutečných majitelů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ESM zákon“)
- Příklady nesrovnalosti (demonstrativní výčet)
 - Skutečný majitel není v ESM zapsán vůbec (a evidující osoba podléhá povinnosti údaje o skutečném majiteli do ESM zapsat)
 - Údaje o povaze postavení skutečného majitele neodpovídají skutečnosti
 - Údaje o velikosti přímého nebo nepřímého podílu skutečného majitele neodpovídá skutečnosti (zakládá-li tento podíl jeho postavení)
 - Údaje o skutečnosti zakládající postavení skutečného majitele nejsou správné (není-li založeno podílem)
 - Popis struktury vztahů (pokud existuje) neodpovídá skutečnosti nebo úplně chybí
 - Údaje o skutečném majiteli nejsou aktuální (např. adresa, státní občanství, datum narození,...)
 - Další údaje povinně zapisované do ESM neodpovídají skutečnosti

Další povinnosti- hlášení nesrovnalosti

Postup

- Identifikovat nesrovnalost (viz § 9 odst. 2 písm. b) AML zákona - kontrola klienta)
- Upozornit klienta na zjištěnou nesrovnalost v Evidenci skutečných majitelů
- Uvést klientovi, v čem nesrovnalost auditor spatřuje
- Umožnit klientovi se k nesrovnalosti vyjádřit (v přiměřené lhůtě);
- Neodstraní-li nebo nevyvrátí-li klient nesrovnalost (bez zbytečného odkladu; komentáře – zpravidla 15 dní s přihlédnutím k okolnostem případu), oznámit nesrovnalost soudu (příslušnému podle zákona o evidenci skutečných majitelů = rejstříkový soud)
- Oznámení nesrovnalosti soudu auditor doloží skutečnostmi a písemnostmi a také vyjádřením klienta

AML hlášení

Praktické aspekty

Znaky podezřelého obchodu- skutečnosti

Obligaturní znaky

- Naplněním obligatorních znaků podezřelého obchodu, jde o podezřelý obchod **VŽDY**
 - Shoda na sankční seznamy vázané pro ČR (vnitrostátní ČR, OSN, EU; ne OFAC)
 - Klient, nebo
 - Osoba ve vlastnické struktuře (celý řetězec) nebo řídící struktuře (klienta nebo subjektu ve vlastnické struktuře přímo nad klientem),
 - Skutečný majitel (všichni), nebo
 - Osoba oprávněná jednat za klienta, je na sankčním seznamu.
 - Zboží, služba nebo předmět obchodu je na **sankčním seznamu**
- Nutné kontroly na sankční seznamy- aktivní přístup auditora!
 - Před navázáním obchodního vztahu s klientem.
 - V průběhu obchodního vztahu s klientem.
 - Kontrola na sankční seznamy při každé změně sankčních seznamů (zařazení nebo vyloučení subjektu na/ze sankčních seznamů).

Znaky podezřelého obchodu- skutečnosti

Demonstrativní znaky

- Demonstrativní výčet skutečností, které mohou nasvědčovat podezření (samo o sobě se ale nejedná o podezřelý obchod)
 - Země původu (sídlo, pobočka, trvalý pobyt skutečného majitele) je ve vysoce rizikové třetí zemi
 - Klient má vlastnickou strukturu napojenou na Rusko
 - Klient podniká v rizikových podnikatelských činnostech (kasino, krypto)
 - Klient často mění adresy, kontaktní osoby, personál (zejména účetní a členy vedení), odmítá osobní schůzky
 - Klient nebo skutečný majitel má kriminální minulost (negativní informace o klientovi)
 - Klient předkládá dokumenty ze zahraničí, které lze jen složitě ověřit
 - Klienta zastupuje osoba, která nemá „žádnou vazbu nebo vztah“ ke klientovi (tzv. bílý kůň)
 - Klient bez historie, nově založená společnost
 - Klient má nestandardní požadavky (audit musí proběhnout okamžitě)

Znaky podezřelého obchodu- skutečnosti

Demonstrativní znaky- pokračování

- Demonstrativní výčet skutečností, které mohou nasvědčovat podezření (samo o sobě se ale nejedná o podezřelý obchod)
 - Klient se odmítá podrobit kontrole podle AML zákona (nedoložení vlastnické struktury u složitých zahraničních struktur, neochota sdělit skutečného majitele, odkazy na ochranu GDPR)
 - Pochybnosti o pravdivosti získaných identifikačních údajů o klientovi
 - Neznámý původ finančních prostředků o PEP klientů
 - Dodavatelem klienta je netransparentní společnost bez historie, zaměstnanců, technického vybavení potřebného pro plnění dodávek

Znaky podezřelého obchodu- skutečnosti

Demonstrativní znaky- pokračování

- V průběhu auditu auditor zjistí následující skutečnosti (samo o sobě se ale nejedná o podezřelý obchod)
 - Převody majetku nemají ekonomický důvod (převody nemovitého nebo movitého majetku v krátkém časovém úseku, nákup a ihned prodej, bezdůvodná marže)
 - Složité nebo objemné obchody (jednorázové transakce, vysoké půjčky nebo zápůjčky bez ekonomické potřeby, nákup a opětovný prodej CP bez ekonomické vazby na podnikatelskou činnost)
 - Obchodní aktivity neodpovídají podnikatelské činnosti (podnikání v oblasti, které není hlavní ekonomickou aktivitou, obrat je značný v poměru k hlavní ekonomické aktivitě)
 - Dodavatelem klienta je netransparentní společnost bez historie, zaměstnanců, technického vybavení potřebného pro plnění dodávek
 - Velké množství dodatků k dodavatelským smlouvám
 - Klient nehradí běžné provozní náklady (elektrina, voda, plyn)

AML hlášení

✉ Statistiky

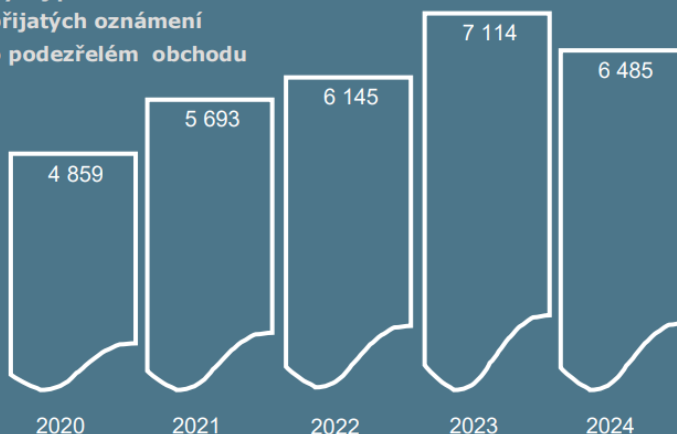

Statistiky z výroční zprávy FAÚ za rok 2024

OPO celkem

V roce 2024 obdržel Finanční analytický úřad celkem 6 485 oznámení podezřelého obchodu (OPO) oproti 7 114 OPO předchozího roku. Mírný meziroční pokles OPO je dlouho očekávaným důsledkem trvalého metodicko-edukativního působení FAÚ na povinné osoby se zaměřením na zvyšování kvality OPO a postupnou redukci defenzivního reportingu. Jedná se o pozitivní změnu v dlouholetém trendu, kdy nejméně od roku 2019 docházelo k meziročnímu zvyšování počtu přijatých OPO v rozsahu až o 20 %, v mnoha případech však zcela zjevně na úkor jejich kvality.

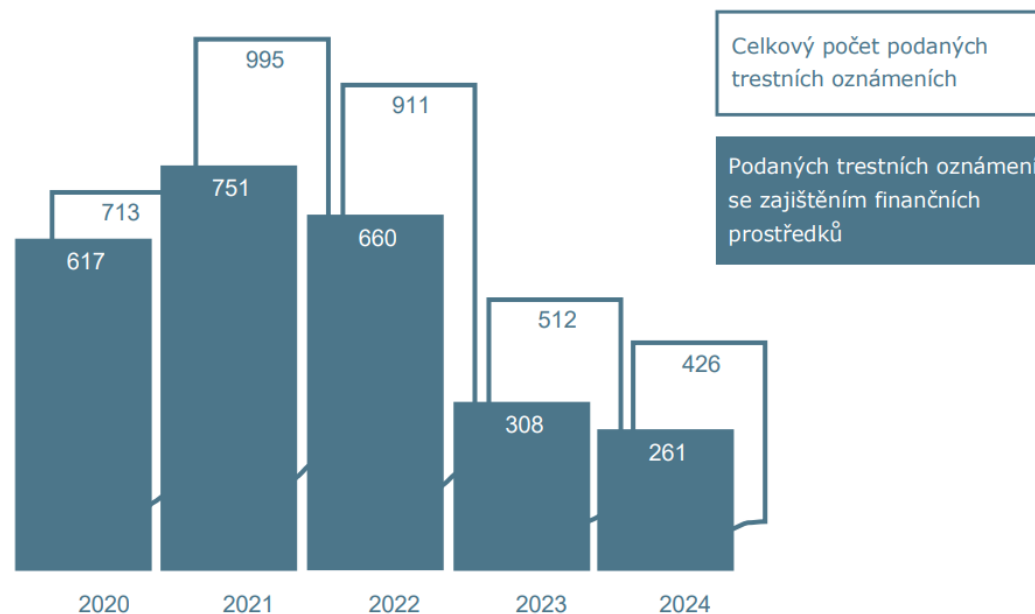
Vývoj počtu
přijatých oznámení
o podezřelém obchodu

Statistiky z výroční zprávy FAÚ za rok 2024

Podaná trestní oznámení (ze strany FAÚ)

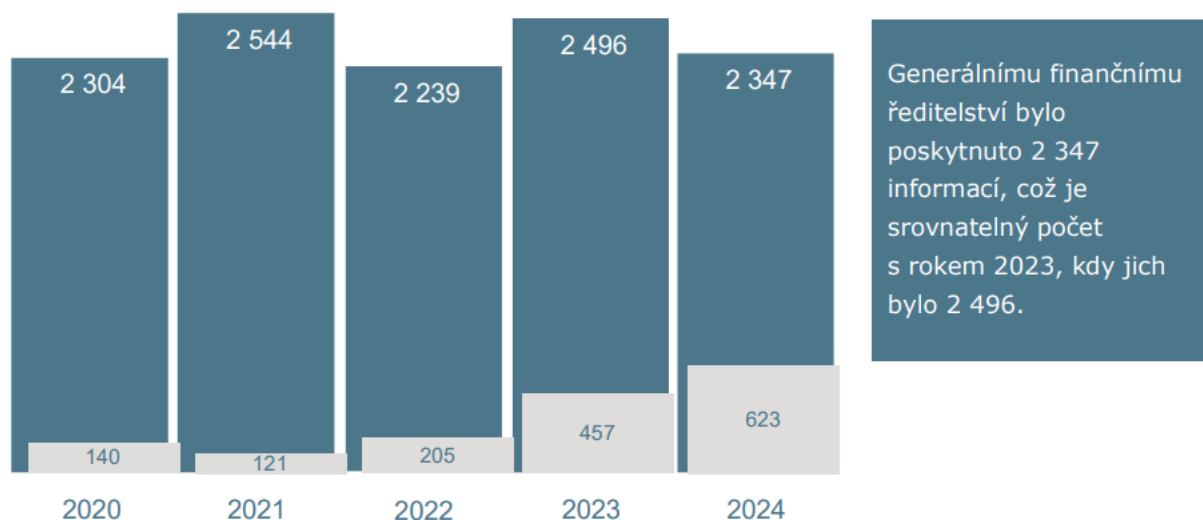
Nový trend by měl umožnit efektivní aplikaci rizikově orientovaného přístupu k šetření jednotlivých OPO, kdy skutečně závažným a sofistikovaným kauzám mohou být věnovány odpovídající kapacity. Na obdobné filozofii je nově založena i metodika distribuce výsledků šetření, kdy méně závažné kauzy, například phishingové útoky, jsou Policii České republiky, namísto trestního oznámení, předávány zrychlenou formou poskytnutí informace (viz níže). I v tomto případě se nová metodika odrazila ve sníženém počtu podaných trestních oznámení, kterých bylo podáno 713 oproti 995 trestním oznámením z předchozího roku. Celkový objem zajištěných finančních prostředků v roce 2024 činil 3,205 miliardy Kč.

Statistiky z výroční zprávy FAÚ za rok 2024

Daňové delikty

Významná část šetření oznámení podezřelých obchodů se obdobně jako v předchozích letech týkala daňových deliktů, od čehož je odvozen počet informací poskytnutých Generálnímu finančnímu ředitelství a Generálnímu ředitelství cel.

V případě Generálního ředitelství cel byl zaznamenán poměrně velký nárůst ze 457 případů v roce 2023 na 623 případů v roce 2024. Jedním z důvodů této změny je zejména zvyšující se počet informací o případech souvisejících s obcházením mezinárodních sankcí a dále s obchody s bezpečnostním materiálem.

Děkuji za pozornost

✉ mblaha@kpmg.cz

